

بررسی مسائل و مشکلات عاطفی، رفتاری، خانوادگی و شخصیتی مراجعه‌کنندگان به مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه لرستان در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸

محمدعلی سپهوندی*

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی خصوصیات فردی، خانوادگی، رفتاری و شخصیتی دانشجویان مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره دانشگاه لرستان در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ بوده است. جامعه آماری از تمام دانشجویانی که در سال تحصیلی ۷۹-۱۳۷۸ به مرکز مشاوره مراجعه نموده‌اند، تشکیل شده است. نمونه آماری برابر با جامعه آماری بوده است که تعداد آنها ۷۷ نفر است. جهت جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق، ضمن مصاحبه، از پرسشنامه نیز استفاده شده است. روش تحقیق، روش زمینه‌یابی بوده است که به منظور مطالعه و شناسایی شرایط موجود در رابطه با نیازهای آموزشی به کار برده شده است. ابزار سنجش، همان‌طور که قبلاً نیز ذکر شد، مصاحبه و پرسشنامه بوده است. برای سنجش پرسشهای تحقیق از آزمون‌های دو (۲) استفاده شده است. نتایج حاصل از تحقیق بیانگر این است که بیشترین علت مراجعه دانشجویان را مسائلی از قبیل مشکلات روانی (۵۴ مورد)، مشکلات اجتماعی (۵۲ مورد)، مشکلات خانوادگی (۳۰ مورد) و مشکلات تحصیلی (۱۷ مورد)، تشکیل می‌دادند. اغلب مسائل آنان از آغاز شروع به درس خواندن در دانشگاه به وجود آمده است (۶۱ مورد) و تنها ۱۶ مورد از آنان قبل از زمان تحصیل در دانشگاه دچار مشکل بوده‌اند. کلید واژگان: مشکلات عاطفی، مشکلات رفتاری، مشکلات خانوادگی، مشکلات شخصیتی، مرکز مشاوره

مقدمه

خدمات مشاوره‌ای در زندگی اغلب جوامع امروزی تبدیل به یکی از نیازهای روزمره انسانها شده است. روانشناسان عصر حاضر را عصر استرس و اضطراب نام داده‌اند. تکنولوژی و تمدن ضمن این‌که امکانات و چشم اندازهایی جدید فراروی انسانها گشوده است و پیشرفتهای علمی، بسیاری از معضلات و مشکلات را برطرف و یا حتی حذف کرده‌اند، با این همه، معضلات، مشکلات و استرسهای جدید نیز با خود به ارمغان آورده است. کارمندی که برای حفظ موقعیت نه چندان محکم خود در یک موقعیت رقابت کننده، دائماً باید گوش به زنگ و هوشیار و مراقب باشد یا نوجوانی که به جای مصاحبت با همقطاران و چشیدن مزهٔ تعامل انسانی، با کامپیوتر مصاحب و هم نشین شده است، سالمندی که یک مرتبه با آشیانه خالی مواجه می‌شود و دانشجویی که مدت زمان قابل توجهی از بهترین ایام عمر خود را باید مصروف دریافت مدرکی کند که او را در موقعیت بهتری از نظر اشتغال و نیز اجتماعی- اقتصادی قرار دهد، همهٔ این عوامل، به طور دائمی فشار تولید می‌کنند و چه بسا در مواردی فشار وارد شده و رای توانایی تحمل شخص می‌باشد. به طوری که شخص احساس

می‌کند به تنهایی قادر به مقابلهٔ اثر بخش با موقعیت فشارزا نیست. از این نظر است که مسألهٔ کمکهای یاورانه مطرح می‌گردد و مشاوره و روان درمانی بخش مهمی از خدمات یاورانه محسوب می‌شوند. فعالیت دفاتر مشاوره دانشجویی، یکی از راهبردهایی است که می‌تواند نسبت به فرایند کمک و یاری رساندن به نسل جوان در شناخت بهتر خویش و جهان و بهره مندی درست از آموزش غنی و حل تعارضات درون- فردی و بین- فردی راه‌گشا باشد.

بیان موضوع

مسألهٔ اصلی در این تحقیق، بررسی خصوصیات فردی، خانوادگی و عاطفی - روانی دانشجویان مراجعه کننده به مرکز خدمات مشاوره‌ای دانشگاه لرستان در طی سال تحصیلی ۷۹ - ۱۳۷۸ بود. برای این منظور سه پرسش اصلی زیر تدوین گردیدند:

- ۱- دانشجویان مراجعه کننده به مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه، از چه ویژگیهای فردی، خانوادگی و عاطفی - روانی برخوردارند؟
- ۲- دانشجویان مراجعه کننده به مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه، از چه نوع اختلالات و مسائلی رنج می‌برند؟
- ۳- آیا بین اختلالات عاطفی - روانی

۳- ارائه جمع بندی توصیه‌های ارائه شده به مراجعین بود.

جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش را تمامی دانشجویانی تشکیل می‌دادند که در طی نیمسال دوم سال تحصیلی ۷۹ - ۱۳۷۸ دارای مسائل و مشکلاتی در زمینه‌های آموزشی، رفتاری، سازشی و غیره بودند. ۷۷ دانشجو جهت انجام امور مشاوره‌ای به مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه لرستان مراجعه و خدمات لازم را دریافت نمودند. لازم به یادآوری است که در این پژوهش، از روش نمونه‌گیری استفاده نشد و کلیه اعضای جامعه کننده به مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه، مورد مطالعه قرار گرفتند.

ابزار پژوهش

مشمول بر مصاحبه و پرسشنامه بود. نخست دانشجویانی را که به نوعی دارای مشکل بودند و به مرکز مشاوره مراجعه می‌نمودند، پذیرش نموده و ضمن مصاحبه بالینی با آنان پرسشنامه‌ای را که بر مبنای یافته‌های روانشناسی و تجربیات بالینی ساخته بودیم و شامل:

۱- مشخصات فردی از قبیل جنس، سن،

دانشجویان مراجعه کننده و ویژگیهایی مانند جنس مراجعین، بومی یا غیر بومی بودن آنان، مجرد و متأهل بودن، نوع مدرک تحصیلی، پیشرفت تحصیلی در دوران دبیرستان، نوع سهمیه قبولی در دانشگاه، نوع رشته تحصیلی، سال ورود به دانشگاه، میزان تحصیلات خانواده، سلامتی جسمانی و روانی اعضای خانواده، تعداد اعضای خانواده، نسبت والدین و ترتیب تولد مراجعین و... رابطه معنی داری وجود دارد یا نه؟ آن گاه برای سنجش مسائل فوق الذکر، پرسشهایی نیز به تفکیک مطرح گردیدند.

اهداف تحقیق

هدف از انجام تحقیق حاضر؛

۱- تعیین توزیع فراوانی و درصد گروههای مراجعه کننده به مرکز مشاوره دانشجویی دانشگاه لرستان براساس متغیرهایی همچون سن، جنس، محل تولد، وضعیت تأهل، نوع دیپلم، نظام آموزشی، سال ورود به دانشگاه، رشته تحصیلی، نمره قبولی و غیره بود.

۲- بررسی گروههای مقایسه از لحاظ عواملی همچون مذکر و مؤنث بودن، مجرد و متأهل بودن، بومی و غیر بومی بودن، سهمیه‌ای و غیر سهمیه‌ای بودن، مشروطی و غیر مشروطی بودن و غیره بود. و نیز

جدول ۱. مشخصات فردی مراجعین

وضعیت تأهل	محل تولد		سن				جنسیت		تعداد	
	متاهل	مجرد	غیربومی	بومی	۳۱-۳۵	۲۶-۳۰	۲۱-۲۵	۱۶-۲۰		مؤنث
۲۱	۵۶	۵۵	۲۲	۲	۹	۴۵	۲۱	۴۷	۲۸	
۲۷/۲۷	۷۲/۷۳	۷۱/۴۳	۲۸/۵۷	۲/۵۹	۱۱/۶۹	۵۸/۴۴	۲۷/۲۷	۶۱/۵۴	۳۶/۳۶	
۷۷		۷۷		۷۷				۷۷		جمع
$X^2=78/82^*$		$X^2=7^*$		-				$X^2=0/99$		مجذور خی

* $P < 0.01$

تاریخچه شخصی مراجع و سوابق استرسهای زندگی در دوران کودکی و نوجوانی. رفتار و تعاملات اجتماعی مراجع با دوستان و اعضای خانواده، شخصیت مراجع قبل از بروز مشکل، بررسی وضعیت روانی مراجع و در پایان تشخیص مشاور در خصوص مراجع بود، به مورد اجرا گذاریم و یافته‌های به دست آمده از تحقیق را در جداول و نمودارهایی ترسیم نموده و برای سنجش پرسشهای تحقیق، از آزمون خی دو (مجذور خی) که روش مناسب جهت این قبیل داده‌های اسمی و طبقه‌ای می‌باشند، استفاده کردیم.

یافته‌ها

نتایج مشخصات فردی که در جدول ۱ منعکس شده‌اند، حکایت از آن دارند که بیشترین دامنه سنی افراد مراجعه کننده بین

محل تولد، وضعیت تأهل، شغل داشتن یا نداشتن و...

۲- وضعیت تحصیلی شامل نوع مدرک دیپلم، سال اخذ دیپلم، سابقه مردودی تا قبل از ورود به دانشگاه، سال ورود به دانشگاه، ترم تحصیلی، تعداد واحدهای گذرانده، تعداد ترمهای مشروط و ...

۳- مشخصات خانوادگی شامل سن، تحصیلات، شغل، وضعیت سلامتی جسمانی و روانی اعضای خانواده، نسبت والدین با همدیگر، تعداد اعضای خانواده و این که فرزند چندم خانواده خود می‌باشند و...

۴- همچنین پرسشهایی در خصوص علت مراجعه یا شکایت اصلی مراجع، سابقه شروع مشکل و این که مشاوره‌های قبلی نیز در خصوص مراجع صورت گرفته است یا نه؟

۵- بررسی وضعیت روانی مراجع از قبیل

تحصیلات دانشگاهی مراجعین را سنالهای ۲۱-۲۵ می‌باشند (۴۵ مورد) که از آن میان ۲۲ مورد آنان بومی و ساکن شهر خرم‌آباد و ۵۵ مورد نیز غیر بومی و از دیگر شهرهای کشورمان می‌باشند. همچنین تعداد ۵۶ مورد آنان مجرد و تنها ۲۱ مورد متأهل بودند. وضعیت تحصیلی مراجعین که در جدول ۲ آمده است به شرح زیر بود؛ تعداد ۳۷ مورد آنان دارای دیپلم تجربی، تعداد ۱۷ مورد دارای دیپلم ریاضی، ۱۶ مورد دارای دیپلم ادبیات و علوم انسانی و تعداد ۷ مورد در سایر رشته‌های دبیرستانی دیپلم دریافت نموده بودند. حدود ۳۴ مورد آنان دارای دیپلم نظام جدید و ۴۳ مورد نیز دارای دیپلم نظام قدیم بودند. ۵۷ مورد آنان، سابقه مردودی تا قبل از ورود به دانشگاه نداشتند و تنها ۲۰ مورد یک چنین سابقه‌ای را دارا بودند. بیشترین سال ورود به

تحصیلات دانشگاهی مراجعین را سنالهای ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷ هر کدام به ترتیب با تعداد ۲۵ مورد و نیز ۱۹ مورد تشکیل می‌دادند که بیشترین آنان را دانشجویان رشته‌های تحصیلی علوم شامل رشته‌های شیمی، ریاضی و فیزیک تشکیل می‌دادند (مجموعاً ۳۲ مورد). همچنین ۵۱ مورد از افراد مراجعه کننده، از طریق سهمیه آموزش و پرورش و نیز سهمیه شهدا، جانبازان، آزادگان و رزمندگان و جهاد سازندگی به دانشگاه راه یافته بودند. همچنین بیشترین تعداد آنان را دانشجویان ترمهای اول تا چهارم تشکیل می‌دادند (۴۸ مورد) که تا سقف ۷۲ واحد درسی را گذرانده بودند و نیز تعداد ۳۱ مورد آنان از یک ترم تا چهار ترم تحصیلی را مشروط شده بودند مشخصات خانوادگی مراجعین که در

جدول ۲. وضعیت تحصیلی مراجعین

نوعه قبولی	سابقه مردودی		نظام آموزشی		نوع دیپلم				تعداد
	نداشته	داشته	قدیم	جدید	سایر رشته‌ها	انسانی	ریاضی	تجربی	
غیر سهمیه (آزاد)	۵۱	۲۶	۴۳	۳۴	۷	۱۶	۱۷	۳۷	
سهمیه‌ای	۷۴/۰۳	۲۵/۹۷	۵۵/۸۴	۴۴/۱۶	۹/۰۹	۲۰/۷۹	۲۲/۰۸	۴۸/۰۵	
جمع	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷				
مجذور خی	-	-	-	-	$X^2=۴۴/۶۲^*$				
					$X^2=۳۷۲/۰۱^*$				

* $P < 0.01$

جدول ۲. (دنیاله) وضعیت تحصیلی مراجعین

تعداد ترمهای مشروطی	تعداد واحدهای گذرانده			رشته تحصیلی			سال ورود به دانشگاه			
	۱۰۹-۱۲۵	۷۳-۱-۸	۲۶-۷۲	سایر رشته‌ها	ادبیات	علوم	۱۳۷۸	۱۳۷۷	۱۳۷۶	۱۳۷۵ و ۱۳۷۴
عدم مشروطی	۴ تا ۶ ترم	۸	۲۱	۲۶	۱۹	۳۲	۱۸	۲۵	۱۹	۱۵
۵۹/۷۴	۴۰/۲۶	۱۰/۳۹	۲۷/۲۷	۳۳/۷۷	۲۴/۶۷	۴۱/۵۶	۲۳/۳۸	۳۲/۴۷	۲۴/۶۷	۱۹/۵۲
۷۷	۷۷			۷۷					۷۷	
$X^2 = ۵/۶۴^*$	-			$X^2 = ۲۰/۳۶^*$						

*P < ۰/۰۱

جدول ۳. مشخصات خانوادگی مراجعین

تعداد	سن والدین				تحصیلات والدین				شغل والدین		
	مادران		پدران		مادران		پدران		مادران	پدران	
	۲۰-۴۹	۵۰ به بالا	درحد ابتدایی	درحد دبیرستان	درحد ابتدایی	درحد دبیرستان	کارگری و کارمند	شغل آزاد	شاغل	خانه‌دار	
۴۷	۳۰	۱۷	۲۳	۵۴	۲۳	۶۲	۱۵	۵۸	۱۹	۵	۷۲
درصد	۳۸/۹۶	۲۹/۸۷	۷۰/۱۳	۷۰/۱۳	۲۹/۸۷	۸۰/۵۲	۱۹/۴۸	۷۵/۳۲	۲۴/۶۸	۶/۴۹	۹۳/۵۱
جمع	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷

جدول ۳. (دنباله) مشخصات خانوادگی مراجعین

تعداد	وضعیت جسمی والدین				وضعیت روانی والدین				ترتیب تولد مراجعین	
	مادران		پدران		مادران		پدران		اول تا سوم	چهارم به بعد
	سالم	نامسالم	سالم (خوب)	نامسالم	سالم	نامسالم	سالم	نامسالم		
۵۰	۲۷	۲۳	۶۶	۱۱	۵۳	۲۴	۴۳	۳۴		
درصد	۶۴/۹۳	۳۵/۰۷	۶۸/۸۳	۸۵/۷۱	۱۴/۲۹	۶۸/۸۳	۳۱/۱۷	۴۴/۱۶		
جمع	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷	۷۷		

جدول ۳ مندرج هستند به شرح زیر بودند؛ ۴۷ مورد از مراجعین دارای پدرانی در دامنه سنی ۴۰-۵۹ سال بودند و تعداد ۳۰ مورد آنان نیز دارای پدرانی با دامنه سنی بالاتر از ۶۰ سال بودند. بیشتر پدران بی سواد و یا دارای تحصیلات پائین بودند (۵۴ مورد) که به مشاغلی کم درآمد از قبیل کارگری، کشاورزی و شغل کارمندی اشتغال داشتند (۵۸ مورد). مادران مراجعین نیز وضعیتی مشابه پدران آنان دارا بودند، یعنی ۵۴ مورد مادران در دامنه سنی ۴۰-۴۹ سال بودند که عمدتاً بی سواد و یا دارای تحصیلات پائین بودند (۶۲ مورد) و عمدتاً خانه‌دار بودند و تنها ۵ مورد آنان دارای مادران شاغل بودند که تعداد ۲۴ مورد آنان به

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد علت مراجعه یا شکایت اصلی مراجعین

مشکلات اجتماعی	مشکلات خانوادگی	مشکلات تحصیلی	مشکلات روانی	
۵۲	۳۰	۱۷	۵۴	تعداد
۳۳/۹۹	۱۹/۶۱	۱۱/۱۱	۳۵/۲۹	درصد
۱۵۳				جمع
$X^2=۱۶/۳۳^*$				مجذورخی

* $P < /۰۱$

نوعی دارای مسائل و مشکلات جسمانی و انواع بیماریها بودند و از لحاظ روانی نیز در حالت تعادل بسر نمی‌پردند (۲۴ مورد). همچنین تعداد ۴۳ مورد مراجعین جزو فرزندان اول تا سوم خانواده خویش محسوب می‌شوند.

بیشترین علت مراجعه دانشجویان را مسائلی از قبیل مشکلات روانی (۵۴ مورد)، مشکلات اجتماعی (۵۲ مورد)، مشکلات خانوادگی (۳۰ مورد) و مشکلات تحصیلی (۱۷ مورد) تشکیل می‌دادند (جدول ۴ ملاحظه شود).

تعداد ۶۱ مورد از مراجعین، سابقه مشکل

و ناراحتی خود را از آغاز شروع به تحصیل و درس خواندن در دانشگاه ذکر نمودند (جدول شماره ۵) و ۱۶ مورد نیز مسائل و مشکلاتشان از قبل از ورود به دانشگاه هر چند به صورت خفیف وجود داشته است. ۴۹ مورد از مراجعین، انتظارشان از جلسات مشاوره این بود که حداقل بتوانند مشکلاتشان را برای مشاور بیان نمایند تا در صورت لزوم کمک و راهنمایی بگیرند و اگر نیاز به درمان بود، مشاور در جهت آن اقدام نماید و ۱۹ مورد نیز حمایت عاطفی مشاور را در جهت تصمیم گیریهای آینده مبنی بر ناسازگاریها با والدین و یا همسر و غیره مطرح نمودند (جدول شماره

جدول ۵. توزیع فراوانی و درصد سابقه شروع مشکل مراجعین

قبل از ورود به دانشگاه	از زمان آمدن به دانشگاه	
۱۶	۶۱	تعداد
۲۰/۷۸	۷۹/۲۲	درصد
۷۷		جمع
$X^2=۱۶/۳۳$		مجذورخی

جدول ۶. توزیع فراوانی و درصد انتظارات مراجعین از جلسات مشاوره

تعداد	بیان مشکلات	حمایت عاطفی	حمایت مالی
۴۹	۱۹	۹	
۶۳/۶۴	۲۴/۶۷	۱۱/۶۹	
جمع	۷۷		
مجذور خی	$X^2 = ۴۳/۸۶$		

۶. لازم به توضیح می‌باشد که ۵۳ مورد از مراجعین، قبلاً در خصوص مسائل و مشکلات خود هیچ‌گونه خدمات مشاوره‌ای دریافت ننموده بودند و تنها ۱۸ مورد مشاوره‌هایی را با پزشک و روانپزشک و نیز دوستان در خصوص رفع مشکلات خود داشتند.

نتایج برگرفته از آزمون پرسشهای تحقیق حکایت از آن دارند که تنها در خصوص مواردی از قبیل بومی و غیربومی بودن (مجذور خی = ۷)، مجرد و متأهل بودن (مجذور خی = ۷۸/۸۲)، نوع مدرک دیپلم دبیرستان (مجذور خی = ۴۴/۶۲)، نوع رشته تحصیلی (مجذور خی = ۲۰/۳۶) و نحوه قبولی مراجعین در دانشگاه اعم از سهمیه‌ای و غیرسهمیه‌ای (مجذور خی = ۳۷۴/۰۱)، تفاوت‌های بین فراوانیهای گروههای مقایسه معنی‌دار بودند و در سایر موارد اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد (جدول شماره ۱ و ۲). همچنین نتایج تحقیق بیانگر آن بودند که بیشترین علت مراجعه دانشجویان را مسائل اجتماعی، روانی، تحصیلی و خانوادگی تشکیل

می‌دهند (مجذور خی = ۱۶/۳۳) و این نتایج مشابهت کامل به نتایج تحقیقی دارد که سازمان بهزیستی کل کشور در تابستان ۱۳۷۵ پیرامون بررسی رابطه ویژگیهای فردی-خانوادگی تماس گیرندگان صدای مشاور با مشکلات آنان به انجام رساند.

از آنجا که تحقیقات متعدد به بروز انواع مشکلات روانی - رفتاری ویژه در دانشجویان اشاره می‌کنند، چاندلر و گالاگر (۱۹۹۶) به نقل از بساک‌نژاد و همکاران (۱۳۷۷) به ایجاد یک سیستم طبقه‌بندی مشکلات دانشجویی در مراکز مشاوره دانشگاهها اشاره می‌کنند و معتقدند که این طبقه بندی می‌تواند شامل مشکلات بین-فردی، ارتباط اجتماعی، مشکلات شفلی، اضطراب، سوء استفاده دارویی و اختلالات خوردن باشد. علاوه بر این، هنری تاتچر (۱۹۹۴)، اتکینسون و راترفورد (۱۹۹۶)، وارنر (۱۹۹۶)، هان و مارکز (۱۹۹۵)، استون و مک میشل (۱۹۹۶) و لوف و دی‌پترو (۱۹۹۲)، با توجه به مشکلات روانی-عاطفی دانشجویان، توجه به ایجاد

مراکز مشاوره دانشجویی، گسترش سیستمهای مورد تأیید قرار می‌دهند.
مراقبت بهداشت روانی و درمانهای حمایتی را

منابع

فارسی

بساکن‌نژاد، سودابه؛ نجاریان، بهمن؛ بررسی ویژگیهای فردی، تشخیصی و درمانی دانشجویان مراجعه کننده به دفتر مشاوره دانشجویی دانشگاه شهید چمران اهواز طی سالهای ۱۳۷۶-۱۳۷۸، خلاصه مقالات نخستین همایش کشوری دانشجو و بهداشت روانی، ۱۷ و ۱۶ آذر ماه ۱۳۷۸، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی.
گزارش آماری صدای مشاور (تابستان ۱۳۷۵)؛ بررسی رابطه ویژگیهای فردی - خانوادگی تماس گیرندگان صدای مشاور با مشکلات آنان؛ سازمان بهزیستی کشور، معاونت امور فرهنگی و پیشگیری، مرداد ۱۳۷۶.
گزیده مقالات ارائه شده در پنجمین گردهمایی مسئولان دفاتر مشاوره دانشجویی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور، دانشگاه شهید باهنر کرمان، ۱۱ و ۱۲ آذرماه ۱۳۷۷؛ معاونت دانشجویی وزارت فرهنگ و آموزش عالی، دفتر مرکزی مشاوره دانشجویی.

انگلیسی

- Chandler, L.A. & Gallagher, R.P. (1996). Developing a taxonomy for problems seen at a university counseling center. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 29(9), 4-12.
- Henry, C. & Thatcher, J. (1994). Psychological services support for colleges of further and higher education. *Educational Psychology*, in Practices 9(4), 227-233.
- Earner, R.E. (1996). Comparison of client and counselling satisfaction with treatment duration. *Journal of College Student Psychotherapy*, 10(3), 73-88.
- Wolf, J. & Dipietro, S. (1992). From Patient to Student: Supported education programs in southwest connecticut. *Psychosocial Rehabilitation Journal*, 15(4), 61-68.

دریافت مقاله: ۸۰/۳/۳۰

دریافت مقاله تجدیدنظر شده: ۸۰/۸/۲۸

پذیرش مقاله: ۸۰/۱۲/۱۳